

**Ansøgning om støtte fra Ministeriet for Sundhed og
Forebyggelses pulje til mere personale i retspsykiatrien i 2008
og 2009**

**Ansøgning om støtte til projekt: Styrkelse af
rehabiliteringsindsatsen overfor retspsykiatriske patienter i
Region Midtjylland**

Dato 11-06-2008

1-26-16-08

Side 1

Med denne ansøgning søger Region Midtjylland om midler til udbygning af den specialiserede retspsykiatriske sengekapacitet med 12 senge til længerevarende rehabilitering af retspsykiatriske patienter. Sengene etableres i tilknytning til Retspsykiatrisk Afdeling på Århus Universitetshospital, Risskov. Der ansøges samlet om 12.996.000 kr. i 2008 og 18.790.000 kr. i 2009 i alt 31.786.000 kr. ekskl. moms.

Baggrund

Regionsrådet i Region Midtjylland har med vedtagelsen af Psykiatriplan for Region Midtjylland den 16. april 2008 besluttet, at den retspsykiatriske funktion skal udbygges og udvikles. Der skal bl.a. gennemføres en udbygning af sengekapaciteten, og Regionsrådet skal i løbet af 2008-2009 forelægges en samlet udredning af det retspsykiatriske område som grundlag for de fremtidige beslutninger om såvel behandlings- som bygningsmæssige forhold.

Region Midtjylland oplever, at der er et voldsomt pres på regionens retspsykiatriske afdelinger.

En tværsnitsundersøgelse på regionens psykiatriske afdelinger og ambulante enheder gennemført den 9. januar 2008 viste, at der den pågældende dag var i alt 642 retspsykiatriske patienter under udredning eller i behandling i psykiatrien i Region Midtjylland. 543 patienter – altså langt hovedparten af de retspsykiatriske patienter – var i ambulant behandling, mens 99 retspsykiatriske patienter var indlagt på en psykiatrisk afdeling den pågældende dag. Det svarer til, at 5,08 % af samtlige ambulante psykiatriske patienter var retspsykiatriske patienter. Tilsvarende var 20,54 % af alle indlagte patienter retspsykiatriske patienter.

66 af de indlagte retspsykiatriske patienter var indlagt på almenpsykiatriske afdelinger/ungdomspsykiatrisk afdeling.

Tværsnitsundersøgelsen viste, at en gruppe retspsykiatriske patienter ikke er velplacerede på de almenpsykiatriske afdelinger. Personalet på de almenpsykiatriske afdelinger vurderede således, at 20 af de 66 retspsykiatriske patienter på undersøgelsestidspunktet var svært udadreagerende og/eller med udpræget flugttendens. Undersøgelsen viste også, at 2 ud af 3 af de retspsykiatriske patienter indlagt i almenpsykiatrien havde et svært misbrug. Ser man isoleret på den patientgruppe, der blev vurderet som værende udadreagerende og/eller med flugttendenser, havde 4 ud af 5 et svært misbrug.

Mens behandlingen af retspsykiatriske patienter under indlæggelse i Region Midtjylland i meget betydeligt omfang varetages af de almenpsykiatriske afdelinger herunder ungdomspsykiatrisk afdeling, omfatter Region Midtjyllands specialiserede retspsykiatri i dag i alt 52 senge. De 35 senge er placeret på Retspsykiatrisk Afdeling på Århus Universitetshospital, Risskov, mens der på Retspsykiatrisk sengeafsnit i Regionspsykiatrien Viborg er 17 senge.

En væsentlig del af sengekapaciteten på regionens retspsykiatriske afdelinger er imidlertid ikke til rådighed for Regionens egne borgere. Således er 14 senge på Århus Universitetshospital, Risskov forbeholdt patienter fra Grønland efter aftale med Grønlands Hjemmestyre. Tilsvarende er 5 senge på Retspsykiatrisk sengeafsnit i Viborg forbeholdt borgere fra Region Nordjylland efter gældende benyttelsesaftale. Der er således reelt 33 specialiserede retspsykiatriske sengepladser til rådighed for Region Midtjyllands egne borgere. Dette er, som det fremgår af oversigten nedenfor, under landsgennemsnittet. Det skal tilføjes, at der til stadighed anvendes minimum én retspsykiatrisk seng i Risskov til patienter fra andre regioner, der er indlagt med henblik på mentalobservation.

Tabel 1: Retspsykiatriske senge i forhold til befolkningsunderlaget i de fem regioner

Region	Antal indbyggere	Antal senge per 10.000 indbyggere i 2006
Hovedstaden	1.636.749	104 = 0,64
Sjælland	811.511	40 = 0,49
Syddanmark	1.189.817	30 = 0,25
Nordjylland*	578.839	12 = 0,21
Midtjylland**	1.227.428	33 = 0,27
I alt	5.444.344	224 = 0,41

Kilde: Baseret på opgørelse af antal senge udarbejdet af Danske Regioner.

* Region Nordjylland benytter efter aftale også 5 retspsykiatriske sengepladser i Region Midtjylland.

** Den retspsykiatriske sengekapacitet er i 2007 reelt udvidet med 3 senge i forhold til patienter fra Region Midtjylland i forbindelse med, at Region Syddanmark har opsagt en aftale om indlæggelse af retspsykiatriske patienter i Risskov. Opretholdelsen af de 3 senge har været muliggjort af en bevilling fra psykiatripuljen 2007-2010.

Den specialiserede retspsykiatriske sengekapacitet i Region Midtjylland omfatter aktuelt 2 intensive behandlingsafsnit med 21 senge i Risskov med ansvar for udredning og behandling af svært syge med en retslig foranstaltning samt for regionens højt specialiserede opgaver herunder mentalobservation under indlæggelse for hele Region Midtjylland og det gamle Sønderjyllands Amt. Tilsvarende varetager Retspsykiatrisk sengeafsnit i Regionspsykiatrien i

Viborg udredning og behandling af retspsykiatriske patienter under indlæggelse med aktuelt 12 senge i forhold til Region Midtjyllands borgere, mens 5 senge anvendes af Region Nordjylland. Der er navnlig i Risskov begrænsede kapacitetsmæssige muligheder for længerevarende indlæggelser på Retspsykiatrisk Afdeling, hvor sengekapaciteten overvejende anvendes til intensiv udredning og behandling. Derfor bliver retspsykiatriske patienter med dom til behandling eller dom til anbringelse på Psykiatrisk Hospital, som har behov for længerevarende indlæggelse, i langt de fleste tilfælde indlagt på et almenpsykiatrisk afsnit med mindre de pga. udadreagerende adfærd eller flugtrisiko ud fra en sikkerhedsmæssig vurdering overføres til Retspsykiatrisk Afdeling. En sådan overførsel sker også af og til på midlertidig basis indtil situationen er stabiliseret.

Region Midtjylland vurderer, at der er et meget stort behov for at udbygge den retspsykiatriske sengekapacitet med specialiserede senge til længerevarende rehabilitering. Behovet er markant størst i Distrikt Øst, hvor tværsnitsundersøgelsen den 9. januar 2008 viste, at 33 % af alle indlagte patienter på distriktets psykiatriske afdelinger og hospitaler (Regionspsykiatrien i Randers og Århus Universitetshospital, Risskov) den pågældende dag var retspsykiatriske patienter.

Konkret ansøges om tilskud til 12 nye retspsykiatriske senge til længerevarende rehabilitering i tilknytning til Retspsykiatrisk Afdeling på Århus Universitetshospital, Risskov.

Etablering af et nyt rehabiliteringsafsnit for retspsykiatriske patienter

Region Midtjylland ønsker at etablere et særligt rehabiliteringsafsnit i tilknytning til Retspsykiatriske Afdeling på Århus Universitetshospital, Risskov med en samlet kapacitet på 16 senge. De 12 senge vil være nye senge, mens 4 af sengene overføres fra de nuværende to retspsykiatriske sengeafsnit med henblik på, at intensiteten i miljøet på disse to afsnit samtidigt kan reduceres, og de fysiske rammer til aktiviteter forbedres.

Behandling og afdelingens miljø

Behandling og pleje i rehabiliteringsafsnittet vil foregå i et overskueligt, velstruktureret, genkendeligt og stof-frit miljø. Behandlingsarbejdet sigter på, at patientens færdigheder, såvel psykisk, praktisk og socialt til stadighed vedligeholdes og udvikles. Miljøterapien vil foregå i en kognitiv ramme baseret på en psykodynamisk forståelse af patienten og have fokus på at dæmpe angst og aggression. Der vil i behandlingen indgå kognitiv træning, undervisning, herunder psykoedukation, og terapi samt intensiv-ADL træning. Der forudsættes et højt niveau af aktiviteter i og udenfor afsnittet. Endvidere vil fokus være på en aktiv velforberedt udslusning af patienterne i tæt samarbejde med de, der skal modtage patienten. Indlæggelserne vil være længerevarende – typisk 9 måneder eller mere - for at opnå en langsigtet rehabiliteringseffekt.

Personale

Rehabiliteringsafsnittet vil af hensyn til sikkerheden og mulighederne for at yde god tværfaglig behandling være normeret svarende til ca. 3 stillinger pr. seng. Personalet vil være bredt tværfagligt sammensat og bestå af bl.a. læger, sygeplejersker, psykologer, pædagoger, ergoterapeuter, socialrådgivere, fysioterapeuter m.fl. Den tværfaglige personalesammensætning skal bidrage til en helhedsorienteret behandlingsindsats.

Fysiske rammer

Rehabiliteringsafsnittet indrettes i en tidligere afdeling. Afdelingens areal udgør sammenlagt 815 m² og består af to fløje med hver 8 enkeltværelser med eget bad og toilet. Til hver fløj er der to store opholdssektioner, hvor der er plads til, at patienterne kan spise sammen, samt et træningskøkken, hvor patienterne skal arbejde sammen med personalet om at tilberede dagens måltider. Der er yderligere et antal terapi- og samtalerum samt et rygerum på afsnittet. Patienterne vil have adgang til en lukket have med boldbane gennem en særligt sikret trappe, som skal etableres.

Afsnittet er moderniseret, men kræver nogen tilpasninger for at kunne bruges til målgruppen.

Målsætninger

Region Midtjylland har følgende målsætninger for forbedring af den retspsykiatriske indsats gennem etablering af de 12 nye specialiserede retspsykiatriske senge:

- Behandlingen og rammerne omkring retspsykiatriske patienter, som har behov for langvarigt ophold og behandling på psykiatrisk afdeling pga. dom til anbringelse eller pga. behov for langvarig rehabilitering, forbedres gennem etablering af et særligt sengeafsnit til varetagelse af længerevarende rehabilitering.
- Det nye sengeafsnits tilbud om længerevarende og sammenhængende rehabilitering og afsnittets tætte samarbejde med de opsøgende retspsykiatriske teams, politi, kriminalforsorgen og patienternes kommunale støttepersoner vil forbedre udslusningen og medvirke til at reducere risikoen for genindlæggelse og kriminalitetsrecidiv.
- Antallet af uhensigtsmæssige interne patientflytninger fra de almenpsykiatriske sengeafsnit til de retspsykiatriske sengeafsnit begrundet i sikkerhedshensyn vil blive kraftigt reduceret.
- Udbygningen af den retspsykiatriske sengekapacitet vil aflaste de almenpsykiatriske sengeafsnit for en belastende gruppe af svært syge retspsykiatriske patienter, hvilket vil gavne behandlingsmiljøet på de almenpsykiatriske afdelinger.
- Der frigøres kapacitet på Retspsykiatrisk Afdelings nuværende to intensive retspsykiatriske afsnit, således at varetægtsfængslede/surrogatfængslede over 18 år fremover kun undtagelsesvis indlægges i almenpsykiatrien.

Indikatorer

Region Midtjylland vil løbende følge opfyldelsen af følgende konkrete mål:

- Antallet af sengedage i den specialiserede retspsykiatri øges med årligt 4161 sengedage – svarende til 95 % belægning på det nye sengeafsnit.
- Der er høj tilfredshed blandt patienterne indlagt på rehabiliteringsafsnittet i de løbende patienttilfredshedsundersøgelser.
- Der er høj tilfredshed med samarbejdet om udslusning hos rehabiliteringsafsnittets samarbejdspartnere.
- Andelen af retspsykiatriske patienter i almenpsykiatrien, der vurderes som værende udadreagerende/og eller med flugttendenser falder i den årlige tværsnitsundersøgelse fra 30 % i 2008 til 15 % i 2010.
- Alle varetægtsfængslede/surrogatfængslede over 18 år indlægges på retspsykiatrisk afsnit.

Opfølgning og dokumentation

Region Midtjylland vil følge op på ovenstående indikatorer gennem:

- Løbende belægningsopgørelser.
- Undersøgelser af tilfredsheden blandt retspsykiatriske patienter indlagt på rehabiliteringsafsnittet.
- Undersøgelse af tilfredsheden med samarbejdet om udslusning hos rehabiliteringsafsnittets samarbejdspartnere.
- Region Midtjyllands årlige tværsnitsundersøgelse vedrørende den retspsykiatriske patientgruppe.

Resultaterne samles i en afsluttende rapport, som fremsendes til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse umiddelbart efter årsskiftet 2009/2010.

Budget til personale og øvrig drift

Det vurderes, at der i forbindelse med oprettelsen af 12 senge til længerevarende rehabilitering er behov for en normering på 36,5 helårsstillinger med årlige lønudgifter på 14.740.000 årligt samt et budget til øvrig drift på 2.060.000 kr. Når der tages højde for indtægten fra den aktivitetsbestemte kommunale medfinansiering vil den årlige nettoudgift, Region Midtjylland skal afholde til de 12 retspsykiatriske senge til længerevarende rehabilitering, udgøre 16.686.000 kr. ekskl. moms.

Tabel 2: Helårsdriftsbudget ekskl. moms for 12 retspsykiatriske senge

Aktivitet	Antal helårsstillinger	helårsbudget (1.000 kr.)
Lønudgift ved en tværfaglig personalesammensætning baseret på en gennemsnitlig lønudgift på 404.000 kr.	36,5	14.740
Øvrige udgifter (kost, aktiviteter, anskaffelser, kurser og efteruddannelse samt øvrige administrative udgifter)		2.060
Indtægt fra kommunal medfinansiering af 12 senge*		-114
Region Midtjyllands nettoudgift i alt		16.686

* Beregnet ud fra antagelsen om, at patientgruppen gennemsnitligt er indlagt i 9 måneder svarende til en kommunal medfinansiering på 7.159 kr. (p/l 2007) pr. indlæggelse.

Engangsdriftsudgift til etablering

Der er i forbindelse med etableringen af det nye rehabiliteringsafsnit behov for en række mindre bygningsmæssige tilpasninger og særindretninger i den sengeafdeling, som indrettes til formålet. Der skal blandt andet opsættes sikrede stålforsatsvinduer, etableres et elektronisk låsesystem, foretages ændringer i brandalarmeringsanlægget, nyindrettes træningskøkken, foretages en opdeling af to fælles baderum til 4 badeværelser, etableres sikret udvendig trappe til have, gennemføres en omlægning af haven og foretages inventaranskaffelser samt anskaffes udstyr til aktiviteter. De samlede engangsdriftsudgifter til etablering beløber sig til i alt 7.368.950 kr. i 2008 ekskl. moms.

Det har tidligere været praksis, at en del af satspuljemidlerne på sundhedsområdet efter ansøgning har kunnet anvendes til nødvendig bygningsmæssig indretning. Selvom det ikke af Ministeriets brev af 7. maj 2008 fremgår, at der er afsat midler til etableringsudgifter, søger Region Midtjylland om dækning af de nødvendige engangsudgifter til bygningsmæssige

tilpasninger og særindretning af det nye retspsykiatriske rehabiliteringsafsnit som en del af første års drift.

Kommunal medfinansiering

En del af satspuljebevillingen afsættes jf. Ministeriets indkaldelsesbrev af 7. maj 2008 til finansiering af den aktivitetsbestemte kommunale medfinansiering på sundhedsområdet. Denne forudsættes i overensstemmelse med Ministeriets hidtidige praksis baseret på den gennemsnitlige kommunale medfinansiering af regionale sundhedsydelser på psykiatriområdet, og er i 2008 fastsat til 11,2 % af projekttilskuddet. I beregningen af budgettet i Tabel 2 er den forventede reelle aktivitetsbestemte kommunale medfinansiering indregnet i regionens nettoudgift til drift af 12 retspsykiatriske sengepladser. Denne forventes kun at udgøre ca. 1 % af nettoudgiften til sengeafsnittets drift - altså langt mindre end de 11,2 %, som er forudsat af ministeriet, hvilket hænger sammen med, at en gennemsnitligt indlæggelsesforløb på rehabiliteringsafsnittet vurderes at have en varighed på ca. 9 måneder. Differencen vedrørende manglende kommunebetaling udgør mere end 2 mio. kr. om året.

Samlet ansøgning

I Tabel 3 er Region Midtjyllands samlede udgift til de 12 retspsykiatriske sengepladser opgjort. Der forudsættes i 2008 udgifter til afsnittets drift i 3 måneder inkl. en engangsudgift til etablering.

Region Midtjylland ansøger om de anførte beløb på 12.996.000 kr. i 2008 og 18.790.000 kr. i 2009 – i alt 31.786.000 kr. ekskl. moms, idet der med ansøgningen forudsættes 100 % dækning af Region Midtjyllands nettoudgifter inkl. differencen vedrørende manglende kommunebetaling.

Tabel 3: Samlet ansøgning ekskl. moms

	Procentandel af tilskud	2008* (1.000 kr.)	2009 (1.000 kr.)
Region Midtjyllands netto driftsudgift jf. Tabel 2	88,8 %	4.171	16.686
Engangsdriftsudgift til etablering		7.369	-
Difference vedr. aktivitetsbestemt kommunal medfinansiering	11,2 %	1.456	2.105
Samlet ansøgning		12.996	18.790

* for perioden 1.10.08 til 31.12.08.

Oversigt over udbetaling

Region Midtjylland ønsker satspuljetilskuddet udbetalt i henhold til nedenstående betalingsoversigt:

Tabel 4: Betalingsoversigt

Kvartal	Beløb (1.000 kr.)
3. kvartal 2008	6.498
4. kvartal 2008	6.498
1. kvartal 2009	4.698
2. kvartal 2009	4.698
3. kvartal 2009	4.698
4. kvartal 2009	4.698
I alt	31.786

Bilag:

Tabelsamling fra tværsnitsundersøgelse vedrørende den retspsykiatriske patientgruppe i behandlingspsykiatrien i Region Midtjylland d. 9. januar 2008.